

Dynamiek en verandering voor docenten in het hoger onderwijs

Hoe kan de docent
studenten optimaal
begeleiden op het
gebied van zelfsturing,
studentenwelzijn
en kunstmatige
intelligentie (AI)?

Noordhoff

Brengt je verder

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Inleiding	5
Verantwoording	6
Trends en ontwikkelingen	7
Zelfsturing, zelfsturend leren en eigen regie	9
Verdeeldheid over de invulling van zelfsturing	12
Zelfsturing en zelfregulerend leren ontwikkelen	15
De visie van de hogeschool (of het ontbreken daarvan)	17
Het belang van studentenwelzijn	18
AI en nieuwe technologieën	20

Managementsamenvatting

In een wereld waarin verandering de enige constante is, is ook het werkveld van hbo docenten dynamisch. Noordhoff wil, net als docenten, het onderwijs zodanig inrichten dat we studenten goed voorbereiden op de wereld van morgen.

Dat is de aanleiding voor dit onderzoek, waarin 7 diepte-interviews en 52 telefonische enquêtes zijn uitgevoerd. Er zijn daarnaast ook vijf bijeenkomsten georganiseerd, in verschillende steden in Nederland. Tijdens de bijeenkomsten gingen aanwezige docenten met elkaar in discussie over het thema zelfsturend leren. In dit onderzoek zijn daarnaast ook de onderwerpen zelfsturing, studentenwelzijn en AI aan bod gekomen.

AI als belangrijkste trend, maar heeft niet de hoogste prioriteit

Ruim 80% kiest voor nieuwe technologie en AI als belangrijkste trend. We hebben daarnaast gevraagd welk thema dit schooljaar de meeste aandacht krijgt. Wat opvalt is dat AI slechts door een derde als belangrijkste thema wordt benoemd. Er lijkt een gat te zijn tussen het erkennen van de potentie van AI en de praktische toepassing in het onderwijs.

Docenten maken zich zorgen over het mogelijke misbruik van AI, maar zien geen heil in een verbod. De meeste geven aan dat ze zelf nog meer moeten leren over de mogelijkheden (en gevaren) van AI. Een heldere visie, die de meeste hogescholen overigens nog niet hebben, kan hen daarbij helpen. Tijdens de bijeenkomsten bleek overigens wel dat docenten over heel Nederland inmiddels actief aan de slag zijn met AI en dat het meer en meer proactief wordt toegepast.

Zelfsturend leren, leer je niet vanzelf

Zelfsturing, eigen regie en zelfsturend leren. Het zijn verschillende concepten, maar ze gaan allemaal over het neerleggen van verantwoordelijkheid bij de student. Ruim 90% van de docenten is van mening dat studenten een actieve rol moet hebben bij het leerproces. Maar deze rol zit wat hen betreft niet in de vorm (minor, stage of toetsing), inhoud of studietempo. De exacte invulling van deze actieve rol is nog onduidelijk.

Opvallend is ook dat bijna 70% van de student denkt dat zelfsturing bijdraagt aan een hogere motivatie. Tegelijkertijd is slechts 45% overtuigd dat meer zelfsturing leidt tot meer studiesucces. Dat is bijzonder omdat de positieve invloed van motivatie op studiesucces algemeen geaccepteerd is.

Veel hogescholen hebben nog geen heldere visie rondom zelfsturing. Dat maakt het voor docenten lastig om aan te geven waar zelfsturing, eigen regie en zelfsturend leren aan moet voldoen. Een belangrijke eerste stap is dus het ontwikkelen van een duidelijke visie en aanpak.

De rol van de docent bij de mentale gezondheid van de student

Voor bijna de helft van de docenten is studentenwelzijn het thema van dit schooljaar. Een overtuigende 85% geeft aan dat zij als docent een grote rol spelen bij studentenwelzijn.

Gelukkig zien meer dan 70% van de opleidingen het belang van studentenwelzijn ook in. Als we dieper ingaan op wat deze 70% inhoudt, noemen veel docenten vooral studieadviseurs, coaches en loopbaanbegeleiders als de sleutelfiguren voor het welzijn van studenten. Wat hierbij interessant is, is dat ze minder nadruk leggen op hun eigen rol. Mogelijk zien zij hun rol als iets vanzelfsprekend? Of willen ze aangeven dat er meer collega's binnen de onderwijsinstelling invloed hebben op studentenwelzijn?

Concluderend kunnen we stellen dat niet alleen de wereld dynamisch en veranderlijk is, maar de rol van de docent ook. De nieuwe mogelijkheden van AI worden erkend door docenten en men is druk bezig met het vormen een (hoognodige) visie. Daarnaast erkennen docenten het belang van studentenwelzijn en hun eigen rol daarbij. Vervolgens zien docenten ook de voordelen van het vergroten van de eigen regie van de student. Maar de route en de exacte invulling zijn nog niet helder. Ook hier ligt de uitdaging allereerst bij het formuleren van een helder visie vanuit de onderwijsinstelling.

Inleiding

De wereld om ons heen verandert razendsnel. We worden geconfronteerd met tal van uitdagingen. Van de energiecrisis en geopolitieke spanningen tot de urgente klimaatcrisis. In onderwijsland spelen deze thema's ook, naast de uitbreidende rol van nieuwe technologieën zoals kunstmatige intelligentie (AI) en bijvoorbeeld de uitdaging om studenten gemotiveerd te houden.

Maar wat betekent dit concreet voor het hoger onderwijs? Hoe gaan docenten om met deze veranderingen en welke impact hebben ze op belangrijke aspecten als studentenwelzijn, zelfsturing en zelfregulerend leren? En

niet te vergeten, hoe integreren we AI op een effectieve manier in het hoger onderwijs?

Dat zijn belangrijke vragen. Want we willen het hoger onderwijs graag zo inrichten dat we studenten goed voorbereiden op de wereld van morgen. Waarbij we het iedere dag een beetje beter doen dan gisteren.

In dit onderzoek zijn we op zoek gegaan naar de antwoorden op deze en andere vragen met interessante inzichten als gevolg!

Verantwoording

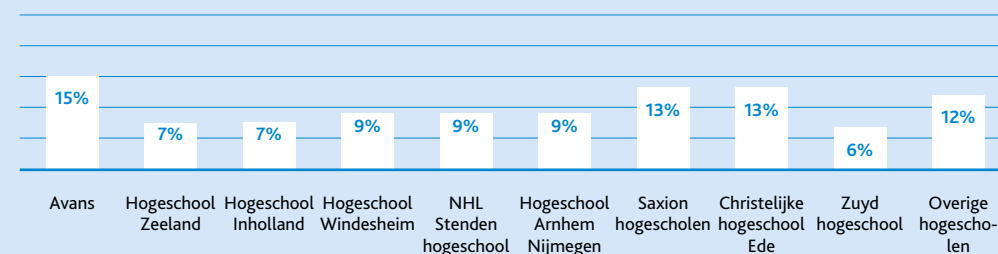
- 7 diepte-interviews
- 52 telefonische interviews
- Meer dan 12 verschillende hogescholen
- En meer dan 10 verschillende sectoren

In het derde kwartaal van 2023 is onderzoek gedaan onder docenten uit het hoger onderwijs van verschillende opleidingen. Er zijn 7 diepte-interviews afgenomen. Daarnaast is er een kwantitatief onderzoek gehouden onder 52 docenten.

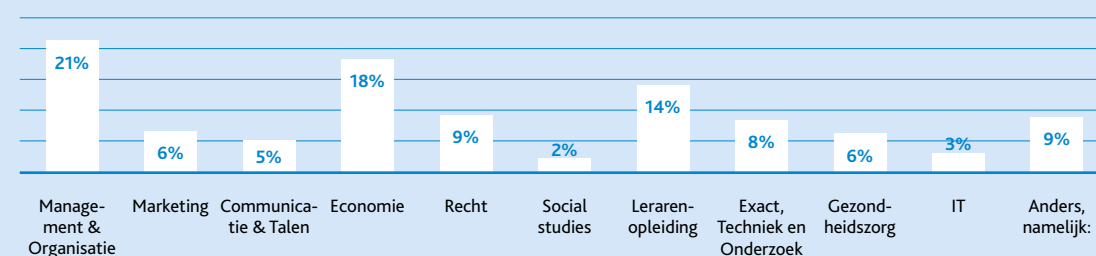
Er zijn tot slot vijf bijeenkomsten georganiseerd in het vierde kwartaal van 2023, waarbij er is gediscussieerd over het onderwerp 'Zelfregulerend leren'.

De uitkomsten geven een genuanceerd beeld van welke aspecten respondenten belangrijk vinden bij het hoger onderwijs van nu en in de toekomst. Het onderzoek is uitgevoerd door RVS Marketing in opdracht van Noordhoff.

Hogeschool

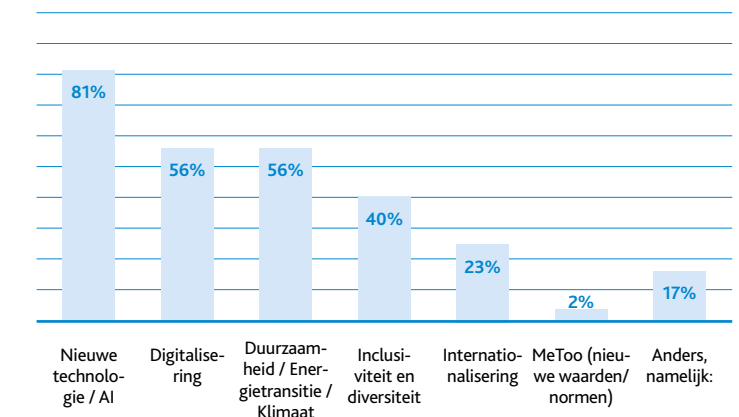
Sector

"De studenten weten nu meer en beter wat ze willen. Ik zie steeds vaker dat studenten niet meer studeren om rijk te worden, maar vaker met oog op maatschappelijke kwesties. Ze willen iets betekenen voor de samenleving."

Ruud Jager
Hogeschool Inholland

Welke externe ontwikkelingen spelen bij jouw hogeschool of in jouw werk?

Trends en ontwikkelingen

Welke trends en ontwikkelingen zijn volgens docenten in het hoger onderwijs van belang voor het werk als docent of voor de hogeschool? Die vraag is door ruim 50 docenten beantwoord in de enquête.

Niet geheel verrassend springt één ontwikkeling boven de rest uit. Ruim 80% van de respondenten gaf aan nieuwe technologie en AI belangrijk te vinden. We gaan daar later verder op in. Maar het is duidelijk dat AI een centrale rol speelt in de toekomst van het onderwijs.

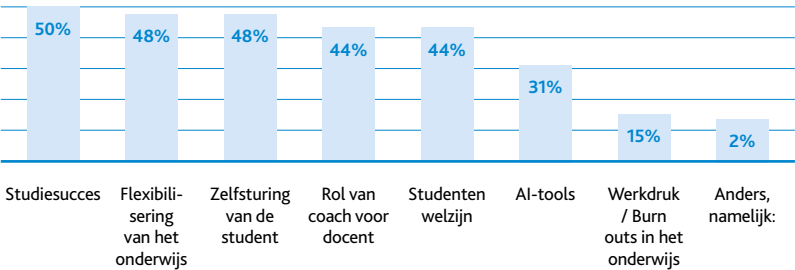
Naast nieuwe technologie en AI zijn digitalisering en duurzaamheid andere belangrijke thema's die de top drie completeren. Deze trends reflecteren de bredere maatschappelijke ontwikkelingen en de groeiende nadruk op een duurzamere toekomst.

We hebben docenten ook om een korte toelichting gevraagd. Veel van hen maken zich zorgen over het effect van AI op toetsing. Niet iedere docent heeft al voldoende begrip van de mogelijkheden van AI en de ontwikkelingen gaan zo snel dat het lastig is deze bij te houden. Dat zagen we ook in de sessies die we in november 2023 hebben georganiseerd.

Daarnaast is duurzaamheid voor veel hogescholen een belangrijk speerpunt, zowel in de bedrijfsvoering van de desbetreffende hogeschool als in de inhoud van diverse opleidingen. Deze focus op duurzaamheid weerspiegelt de groeiende maatschappelijke bewustwording en de behoefte om verantwoordelijkheid te nemen voor onze planeet, zowel binnen als buiten de onderwijsinstellingen.

Zelfsturing, zelfsturend leren en eigen regie

Welke thema's zijn voor jou het komende schooljaar van belang?

In ons onderzoek hebben we docenten gevraagd naar de belangrijkste thema's voor het schooljaar 2023/2024. Uit hun antwoorden komt een breed scala aan prioriteiten naar voren, die de enorme dynamiek van het onderwijs laat zien. De top drie van thema's die benoemd werden, is als volgt:

1. Studiesucces
2. Flexibilisering
3. Zelfsturing van de studenten

Daarnaast worden de rol van docenten als coach en het welzijn van studenten vaak benoemd. Deze thema's onderstrepen de groeiende erkenning van de persoonlijke en emotionele aspecten van het hoger onderwijs.

Interessant is dat slechts een derde van de docenten kunstmatige intelligentie (AI) noemt als een belangrijk thema voor het komende schooljaar, ondanks dat eerder 80% AI als een belangrijke ontwikkeling beschouwde. Dit verschil kan wijzen op een kloof tussen het erkennen van de potentie van AI en de praktische implementatie ervan in het onderwijs.

De thema's zelfsturing, studentenwelzijn en AI worden uitgediept in de volgende hoofdstukken.

Uit de diepte-interviews kwamen een aantal thema's naar voren, namelijk zelfsturing, studentenwelzijn en de mogelijkheden en uitdagingen bij AI. We hebben deze thema's daarom afzonderlijk bevraagd in de enquête. Zelfsturing en zelfregulerend leren waren ook het thema van de vijf bijeenkomsten.

In de enquête zijn docenten bevraagd op het verschil tussen eigen regie en zelfsturing. Deze termen worden namelijk regelmatig door elkaar gebruikt. Een aantal docenten ziet eigen regie als iets breders, waarbij je zelf echt achter het stuur zit. Bij zelfsturing gaat het dan meer om een begeleide vorm, waarbij de opleidingen of docenten de kaders geven. Veel docenten geven echter aan dat het niet duidelijk is wat het verschil is tussen de twee of dat het slechts nuanceverschillen zijn.

Het is dan ook goed om het verschil, zoals Noordhoff dat ziet, tussen zelfsturing en zelfregulerend leren eerst nog kort toe te lichten.

Zelfsturing betekent dat studenten de vrijheid en de verantwoordelijkheid krijgen om hun eigen leerproces te beheren. Dit omvat het maken van keuzes over wat ze leren, hoe ze leren en wanneer ze leren. Voor Noordhoff gaat zelfsturing dus over het principe dat studenten de

verantwoordelijkheid krijgen voor het leerproces, vanaf het stellen van doelen tot en met de evaluatie.

Zelfregulerend leren omvat het vermogen van studenten om hun eigen leerproces te plannen, te monitoren en te evalueren. Dit houdt in dat studenten doelen stellen, strategieën kiezen om deze doelen te bereiken, hun voortgang monitoren en zichzelf beoordelen. Zelfregulerend leren vereist dat studenten reflectief en metacognitief zijn over hun leerproces. Het gaat dus meer om het 'hoe' van het leren dan om het 'wat'.

“Flexibilisering is belangrijk – in 2028 zou ons onderwijs flexibel moeten worden. Op vorm, inhoud en tempo. Toch denk ik dat 90% voor de reguliere route kiest ...”

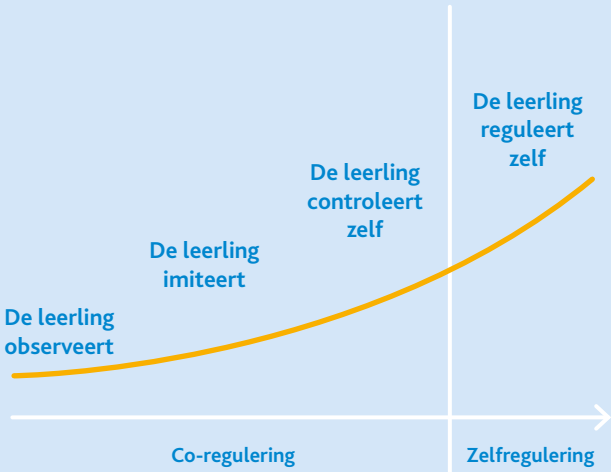
Randy Berenbroek
HAN University of Applied Sciences
– Technische Bedrijfskunde

Zelfregulerend leren is het **cyclische proces** waarbij een **lerende** diens **gedrag, gedachten, gevoelens én motivatie** zelf, proactief richting geeft, met het oog op het bereiken van **(diens) leerdoelen** en afhankelijk van de **context**. (Pintrich, 2000).

De student heeft als het ware een gereedschapskist nodig met drie verschillende compartimenten om echt zelfregulerend te leren:

1. Cognitieve strategieën, zoals voorkennis activeren, herhalen van de stof en vragen stellen
2. Metacognitieve vaardigheden, zoals doelen stellen, plannen en voortgang bijhouden
3. Motivationale skills, zoals zelfvertrouwen, taakmotivatie en waardering proces

Bron: Peter Verkoeijen

“Ik weet het verschil tussen eigen regie en zelfsturing niet, want het hangt er maar van af welke definities gebruikt worden op welke wijze en in welke context. Dat is nou juist het probleem in het onderwijs; iedereen ‘schreeuwt’ dat er meer eigen regie en/of zelfsturing moet komen, maar iedereen geeft daar een eigen betekenis aan en verwacht wat anders.”

Erik van Soest
Saxion Hogeschool

Verdeeldheid over de invulling van zelfsturing

Bijna de helft van de respondenten uit het onderzoek vindt zelfsturing van de student een belangrijk onderwerp. Maar liefst 92% is van mening dat de student een actieve rol moet hebben bij het leerproces. Maar hoe dan? In de vorm van de opleiding (denk aan minor, stage of toetsing), de inhoud, of in het studietempo? Dat wordt niet duidelijk, want docenten geven aan dat de actieve rol eigenlijk niet in een van die drie zit.

- ✓ Slechts 18% ziet die actieve rol bij het bepalen van de vorm (stage, minor, toetsing)
- ✓ Slechts 20% ziet die actieve rol bij het bepalen van de inhoud van de opleiding
- ✓ En slechts 29% ziet die actieve rol bij het bepalen van het tempo

Hoewel het concept van zelfsturing dus breed wordt erkend, lijkt er onduidelijkheid te zijn over hoe dit in de praktijk kan worden gebracht.

De docenten van de bijeenkomst in Nijmegen benadrukken vooral het belang van kaders stellen en randvoorwaarden bieden. Daarnaast is zelfsturing invoeren volgens hen alleen op kleinschalige wijze goed te doen. Dit terwijl in Rotterdam een docent aangaf dat ze juist nu meer tijd had voor haar studenten omdat ze

het lessysteem ook hebben veranderd. Voorheen zag ze sommige studenten maar twee uur per week en dan is het lastig. Nu ziet ze haar studenten 15 uur per week. Ze weet nu veel beter wat er speelt bij haar studenten en hoe ze hen kan helpen. Bovendien heeft ze een vaste buddy in de vorm van een collega-docenten en leren ze van elkaar.

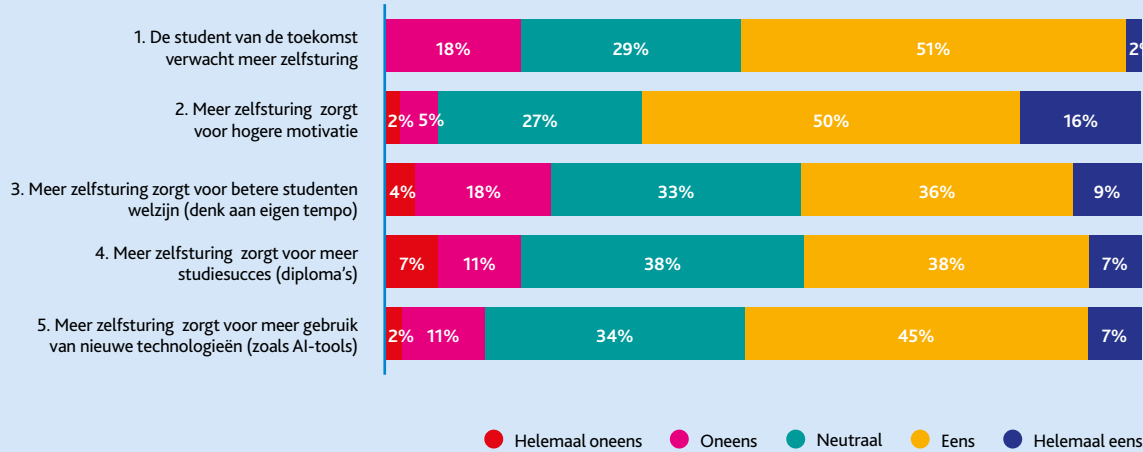
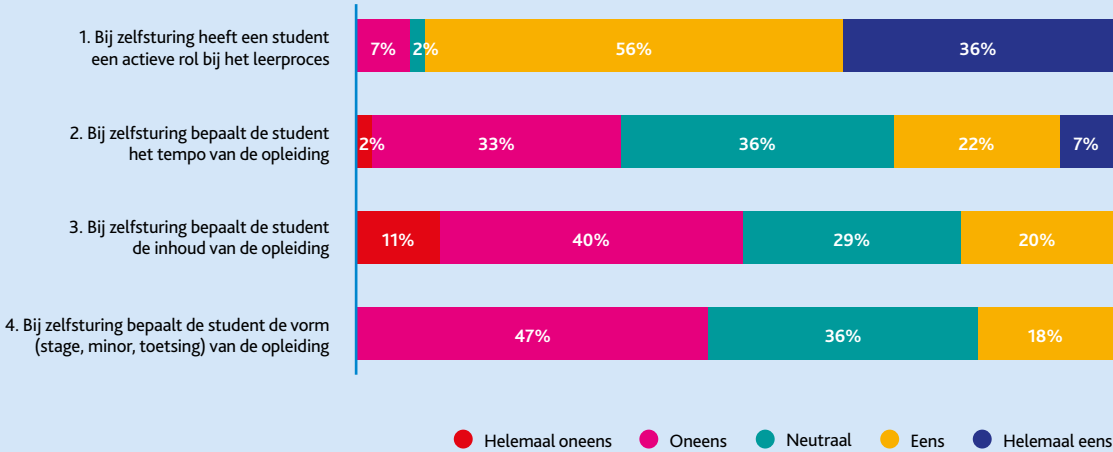
Ook op het gebied van AI binnen zelfsturing zijn docenten het niet altijd eens. Iets meer dan de helft van de docenten denkt dat meer zelfsturing leidt tot een groter gebruik van nieuwe technologieën, inclusief AI. Echter, een derde is neutraal en 13% is het hier niet mee eens. Deze verdeeldheid is ook te zien in andere stellingen over zelfsturing.

Zo denkt ongeveer 50% van de docenten dat studenten in de toekomst meer zelfsturing verwachten, terwijl een kleinere groep hier juist niet van overtuigd is. Opvallend is ook dat 66% van de docenten denkt dat zelfsturing bijdraagt aan een hogere motivatie van studenten. Toch denkt slechts 45% dat dit ook leidt tot meer studiesucces, ondanks de algemeen geaccepteerde link tussen motivatie en succes. Dit verschil in opvattingen is intrigerend en roept vragen op over hoe deze aspecten met elkaar verbonden zijn.

Tijdens de bijeenkomsten waren ook studenten aanwezig. De mening van studenten is in het hoger onderwijs vanzelfsprekend van belang, maar dit belang is nog groter bij een onderwerp als zelfregulerend leren.

De studenten erkenden dat niet iedereen intrinsiek gemotiveerd is bij aanvang van de studie. En dat kan, bij groepswork, uitdagend zijn. Want hoe werk je samen met een medestudent die niet op komt dagen? Of die in ieder geval minder inzet toont dan jij?

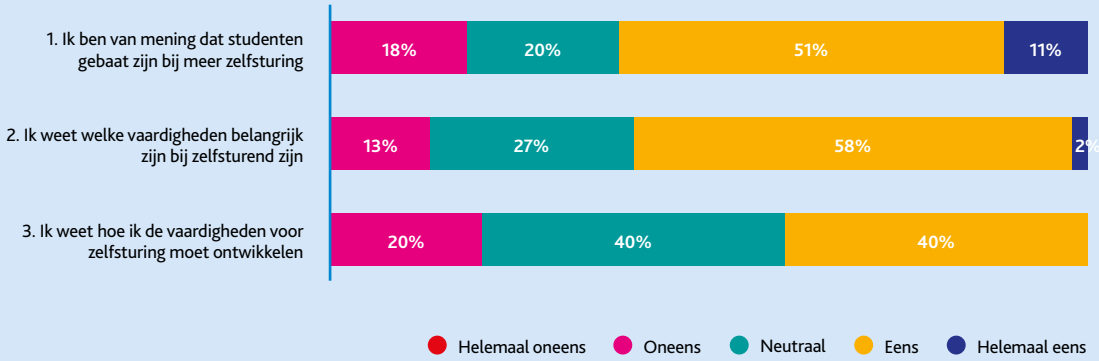
Meepraten over veranderingen in aanpak zien de studenten als iets positiefs.

Zelfsturing en zelfregulerend leren ontwikkelen

Wat opvalt, is de onzekerheid over hoe zelfsturing het beste kan worden ontwikkeld. 40% van de docenten weet hoe ze deze vaardigheden kunnen bevorderen, maar 60% heeft hier nog niet genoeg ervaring of kennis in. Voor veel docenten is zelfsturing relatief nieuw. Zij zoeken naar manieren om deze belangrijke vaardigheid effectief in hun onderwijs te integreren. Deze bevindingen en de gesprekken Aan tafel! tonen in ieder geval aan dat er nog veel ruimte is voor ontwikkeling en groei op het gebied van zelfsturing binnen het hoger onderwijs, zowel bij studenten en docenten als bij Noordhoff.

Tijdens de vijf bijeenkomsten hebben drie experts, Casper Hulshof, Patrick Sins en Peter Verkoeijen, hun mening en visie gedeeld. Op de [START-site](#) van Noordhoff staan uitgebreide verslagen van de evenementen. De consensus tijdens de bijeenkomsten is dat zelfsturing of zelfregulerend leren moet worden aangeleerd. Soms wordt in het hoger onderwijs verondersteld dat een student dit allemaal al kan, maar dat is een grote misvatting. Bovendien zijn ook docenten hierin nog aan het leren.

“Zelfsturing van de student is een kernvaardigheid en naar mijn mening essentieel voor verdere ontplooiing van activiteiten en motivatie, werkdruk, welzijn en uiteindelijke succes.”

Mark Heupink
Hogeschool Windesheim

"Ik moet me als docent eerst verdiepen in welke vaardigheden voor de student belangrijk zijn voor zelfregulatie, zodat ik studenten daar goed in kan ondersteunen."

Daniëlle Pistorius
Avans Hogeschool

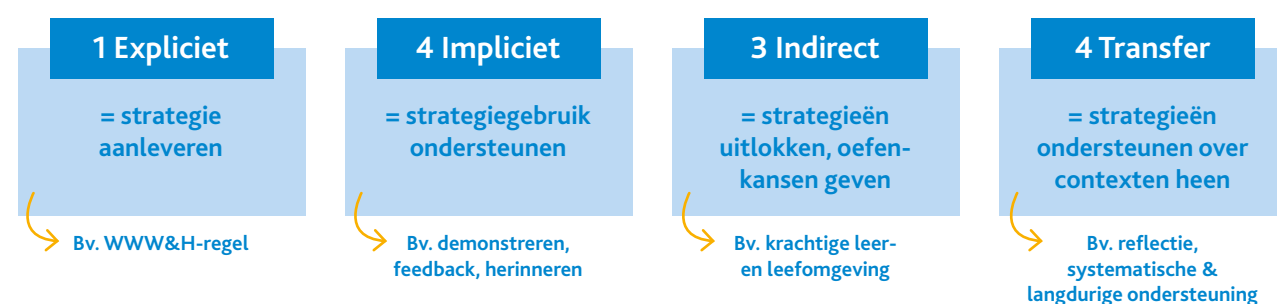
Uit de bijeenkomsten kwam naar voren dat het belangrijk is om als docent te starten met expliciete instructies. Je ondertitelt als het ware wat je aan het doen bent, zoals Bob Ross deed als hij schilderde. Impliciete instructies (bewust vaag zijn) zijn inefficiënt en zorgen voor frustratie bij student. Expliciete instructies maken leren zichtbaar en hebben een positief effect.

Ook de 'Wie, wat, waar, waarom en hoe?' is essentieel. Het gaat erom dat je studenten meeneemt in het denkproces:

- Benoem de strategie
- Wanneer inzetten? (Vooraf/tijdens/na het college?)
- Wat is het nut? (Waarom deze strategie?)
- Hoe gebruiken? (Voordoelen)

Als dit duidelijk is, dan kunnen studenten laten zien dat zij het ook zelf beheersen door te oefenen. En uiteindelijk kunnen zij het geleerde ook over contexten heen toepassen.

Kortom: bij zelfsturend leren is de rol van de docent belangrijker dan ooit. Zowel in didactisch als in pedagogisch opzicht.

De visie van de hogeschool (of het ontbreken daarvan)

Uit ons onderzoek blijkt tot slot dat veel docenten nog geen helder beeld hebben van het standpunt van hun hogeschool hierover. Reacties zoals 'volgens mij zijn we er voorstander van', 'geen beleid' of 'we zijn ermee bezig' kwamen vaak voor. Een belangrijk verbeterpunt voor de hogescholen.

Een duidelijke visie op zelfsturing is namelijk cruciaal. Als deze visie helder is, kunnen docenten de benodigde kennis en ervaring opdoen. Met deze bagage zijn zij beter in staat om studenten effectief te begeleiden op het gebied van zelfsturing.

Het is goed mogelijk dat de verdeeldheid bij de eerdere stellingen over zelfsturing veroorzaakt wordt door het feit dat er geen duidelijke visie is vanuit de hogeschool of opleiding. Als er geen visie is, hoe weet je dan als docent hoe zelfsturing er precies uit moet zien?

Het ontwikkelen van een duidelijke visie en aanpak van zelfsturing binnen hogescholen is dus een essentiële eerste stap naar meer en verbeterde zelfsturing.

Het belang van studentenwelzijn

Uit de recente enquête onder docenten van hogescholen komt duidelijk naar voren dat studentenwelzijn als een prioriteit wordt beschouwd. Bijna de helft van de docenten beschouwt het zelfs als een van de belangrijkste aandachtspunten voor het komende schooljaar. Deze nadruk op studentenwelzijn weerspiegelt de groeiende erkenning van het belang van mentale en emotionele gezondheid in het onderwijs. De nasleep van de coronapandemie en de groeiende stress onder studenten zijn belangrijke oorzaken hiervan.

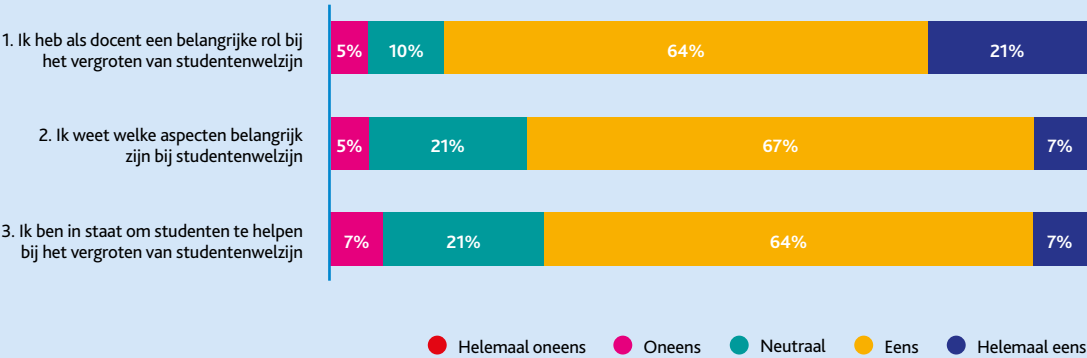
Interessant is dat docenten zelf aangeven dat ze een aanzienlijke invloed hebben op het welzijn van hun studenten. Een overtuigende 85% voelt dat zij een grote rol spelen in het ondersteunen van studenten op dit vlak. Dit bewustzijn is positief, aangezien het aantoont dat docenten zich betrokken voelen bij de holistische ontwikkeling van hun studenten. Niet alleen op academisch gebied, maar ook op persoonlijk en emotioneel vlak.

Een ruime meerderheid van de docenten is zich bewust van de belangrijke aspecten van studentenwelzijn en voelt zich ook in staat om studenten te ondersteunen en te begeleiden. Dit omvat aspecten zoals het bevorderen van een gezonde werk-leven-balans, het aanbieden van emotionele steun, en het creëren van een inclusieve en ondersteunende leeromgeving.

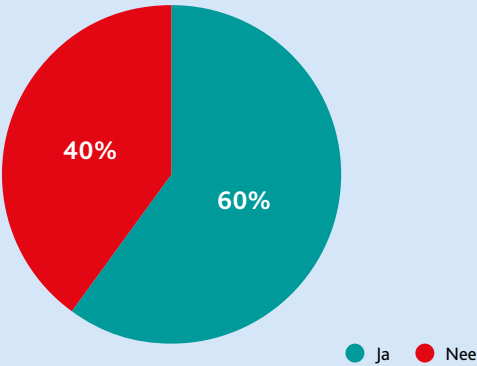
Echter, het is belangrijk om te erkennen dat ongeveer 30% van de docenten aangeeft nog niet volledig in staat te zijn om studenten effectief te helpen op het gebied van welzijn. Dit kan wijzen op een behoefte aan verdere training en ondersteuning voor docenten in het herkennen en aanpakken van welzijnskwesties. Het biedt ook een kans voor hogescholen om meer middelen en programma's te ontwikkelen, gericht op het bevorderen van studentenwelzijn en het ondersteunen van docenten in hun rol als mentoren en adviseurs.

Het is overigens goed om te zien dat 60% van de docenten aangeeft dat ze extra ondersteuning willen om studenten beter te begeleiden. Ook docenten die aangeven dat ze studenten al op de juiste manier kunnen ondersteunen en begeleiden, willen zich op dit vlak verder verbeteren. Die drive onderstreept het belang. Docenten benadrukken dus dat studentenwelzijn een belangrijk thema is. En gelukkig wordt dit door meer dan 70% van de opleidingen ook zo gezien. Als het gaat om de details van deze 70%, wijzen veel docenten naar studieadviseurs, coaches en loopbaanbegeleiders als de belangrijkste ondersteuners van studentenwelzijn. Hierbij is het opvallend dat ze minder praten over hun eigen rol. Eerder zei namelijk 80% van hen dat ze een grote invloed hebben op hoe hun studenten zich voelen.

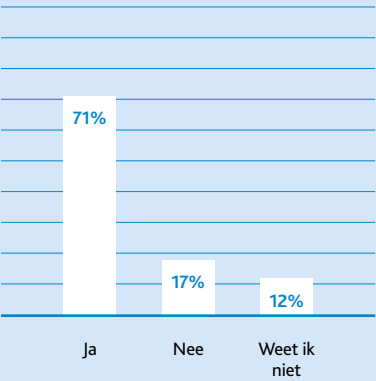
Misschien kwam hun eigen rol niet zo duidelijk naar voren in de verdiepende vragen, omdat docenten het als iets vanzelfsprekends zien? Of wilden ze juist benadrukken dat er meer mensen zijn die bijdragen aan het welzijn van studenten? Hoe dan ook, docenten zien hun studenten bijna elke dag. Ze kunnen echt een verschil maken in het leven van hun studenten, niet alleen door les te geven, maar ook door te luisteren en te ondersteunen.

Zou jij ondersteuning willen om jouw rol hierin te verbeteren?

Staat studentenwelzijn binnen de opleiding waar jij voor werkt hoog op de agenda?

AI en nieuwe technologieën

De laatste, maar niet onbelangrijke, ontwikkeling die expliciet benoemd is in ons onderzoek is kunstmatige intelligentie. Hoe zien docenten de ontwikkelingen op het gebied van AI en wat zijn de uitdagingen?

De resultaten van het onderzoek onder docenten onthullen een complexe houding ten aanzien van kunstmatige intelligentie (AI) in het onderwijs. Hoewel een overweldigende meerderheid van 88% niet gelooft in het nut van een verbod op AI-gebruik, wijst dit niet direct op een universele acceptatie of comfort met deze technologie.

Integendeel, de cijfers tonen aan dat er nog steeds aanzienlijke reserves zijn onder docenten. Ongeveer 56% van de respondenten ziet het gebruik van AI-hulpmiddelen als een positieve ontwikkeling. Echter, een niet te verwaarlozen deel van 44% is nog niet overtuigd van de voordelen van AI in het onderwijs.

Deze terughoudendheid kan deels worden verklaard door een gebrek aan voldoende kennis over AI en de implicaties ervan in de onderwijscontext. Veel docenten hebben mogelijk nog niet de kans gehad om zich te verdiepen in

AI of om te ervaren hoe deze technologie concreet in het onderwijs kan worden ingezet. Deze onzekerheid kan ook voortkomen uit zorgen over de ethische implicaties, zoals privacy-kwesties, de kwaliteit van AI-gestuurde inhoud of de mogelijkheid tot misbruik. Zo'n 44% van de docenten is namelijk bang dat studenten misbruik gaan maken van AI-tools.

"AI is gewoon een bron, net als wikipedia. Wat krijg je na een prompt en hoe beoordeel je de kwaliteit? Daar moeten we op onderwijzen."

Mark Smit
Hogeschool Rotterdam

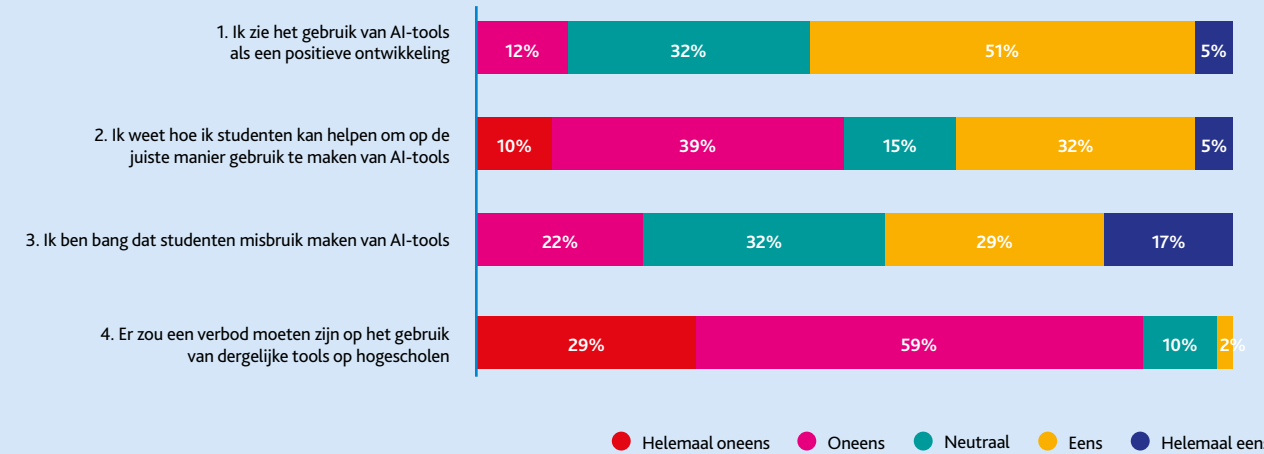
In het onderzoek komt naar voren dat slechts een minderheid van 37% van de docenten aangeeft te weten hoe ze studenten adequaat kunnen begeleiden bij het juiste gebruik van AI. Dit impliceert dat een aanzienlijke meerderheid van 63% zich nog niet voldoende bekwaam voelt in deze rol.

Deze onzekerheid onder docenten wordt versterkt door het feit dat veel van hen ervaren dat studenten vaak meer weten over AI dan zichzelf. Dit kennisverschil kan leiden tot frustraties of zelfs ongenoegen bij docenten, wat weer een minder positieve houding ten opzichte van AI in de hand werkt.

Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de visie van hogescholen op AI nog niet duidelijk is. Veel docenten rapporteren dat er geen concreet beleid is of dat het beleid nog in ontwikkeling is. Dit wordt weerspiegeld in de houding van de docenten zelf, waarbij velen aangeven dat ze in theorie AI willen omarmen, maar in de praktijk nog te weinig weten om dit effectief te doen. Deze onzekerheid en het gebrek aan een duidelijke visie bij hogescholen kunnen leiden tot een terughoudende houding ten opzichte van AI en andere nieuwe technologieën.

Aan de andere kant wordt de urgentie om bij te blijven met de snel evoluerende AI-technologieën continu verder onderstreept. Want studenten worden, ook buiten het formele onderwijs, vaardig in het gebruik van AI. Er is een inhaalslag nodig om ervoor te zorgen dat docenten, opleidingen en hogescholen voldoende toegerust zijn om de talenten van de toekomst op te leiden in een wereld waarin AI een steeds grotere rol speelt.

Tijdens de discussies Aan tafel! werd wel duidelijk dat docenten over heel Nederland inmiddels actief aan de slag zijn met AI en dat het ook in de les steeds meer proactief wordt ingezet. De ontwikkelingen op het vlak van AI gaan hard, maar onderwijsinstellingen staan gelukkig niet stil. Er is aandacht voor de integratie van AI in het hoger onderwijs.

'Ik zie AI als kans en ook als potentiële bedreiging. Het kan voor studenten een 'easy way out' zijn, tegelijkertijd zijn de mogelijkheden fantastisch; iedere week lees en leer ik weer nieuwe dingen over de creatieve mogelijkheden. Eén ding is zeker... je moet AI goed leren gebruiken. Wij én studenten.'

Martine Mingaars
Fontys

Meer weten?
[START.noordhoff.nl](https://start.noordhoff.nl)

Noordhoff

Brengt je verder

